

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Мікроекономіка»
обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробник:	Сторощук Б.Д., доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, к.е.н., доцент
Профайл викладача:	http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/storoshhuk-bogdan-dmytrovych https://www.facebook.com/storbd
Контактний тел.:	+380-67-235-28-75 (Viber, WhatsApp, Telegram) +380-50-155-01-42 (Telegram)
E-mail:	b.stor@chnu.edu.ua , storbd@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=442
Консультації:	он-лайн консультації - п'ятниця 16:00-18:00 очні консультації – вівторок 13:00-15:00

1. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Мікроекономіка» призначена для з'ясування закономірностей функціонування окремих економічних суб'єктів (мікросистем: споживачів, фірм, галузей, державних інститутів та ін.) у процесі використання обмежених ресурсів для задоволення безмежних потреб шляхом виробництва, купівлі-продажу та споживання економічних благ.

2. Мета навчальної дисципліни - ознайомлення студентів з основними поняттями сучасної економічної теорії, базовими мікроекономічними моделями, за допомогою яких аналізуються результати прийняття мікроекономічними суб'єктами економічних рішень, умовами рівноваги на різноманітних типах ринків, проблемами загальної рівноваги та добробуту.

3. Пререквізити. Навчальна дисципліна, обов'язкова для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Мікроекономіка», - це «Економічна теорія». Вивчення дисципліни «Мікроекономіка» - це основа для засвоєння інших обов'язкових дисциплін, зокрема «Макроекономіка», «Фінанси», «Міжнародна економіка», «Маркетинг».

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Мікроекономіка» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні та фахові компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР23. Визначати досягнення та ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	Вид підсумкового контролю
Денна	I	II	4	120	2	30	30	-	-	60	-	екзамен
Заочна	I	II	4	120	2	8	4	-	-	108	-	екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Основи формування та взаємодії попиту і пропозиції												
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки Мета: визначити предмет, метод мікроекономіки та її місце в системі економічних наук	6	2	2	–	–	2	6	–	–	–	–	6
Тема 2. Корисність економічного блага. Економічний вибір. Мета: визначити сутність корисності та точки зору на проблеми її виміру, дослідити кардиналістську та ординалістську теорії поведінки споживача.	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 3. Аналіз поведінки споживача Мета: проаналізувати поведінку споживача і розкрити механізм максимізації корисності споживача	7	2	2	–	–	3	7	–	–	–	–	7
Тема 4. Попит та пропозиція Мета: розкрити сутність законів попиту і пропозиції, показати механізм їх дії та особливості встановлення ринкової рівноваги	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 5. Теорія еластичності Мета: з’ясувати показники оцінки сили або міри реакції обсягів попиту та пропозиції на формуючі їх фактори та роль цих показників у дослідженні ринку	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 6. Теорія граничних продуктів та мікроекономічна модель фірми Мета: проаналізувати фірму як об’єкт мікроекономічного аналізу, розкрити механізм вибору підприємцем ефективного поєднання факторів виробництва	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 7. Витрати виробництва Мета: проаналізувати витрати виробництва та їх динаміку в короткотривалому та довготривалому періодах	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Разом за ЗМ1	53	14	14	–	–	25	53	4	2	–	–	46

Змістовий модуль 2. Ринки благ і ресурсів та проблеми їхньої ефективності												
Тема 8. Ринок досконалої конкуренції Мета: проаналізувати поведінку фірми в умовах досконалої конкуренції та розкрити механізм максимізації прибутку і мінімізації витрат	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 9. Монопольний ринок Мета: аналіз особливостей функціонування монопольного ринку та поведінки фірми-монополіста у короткотривалому та довготривалому періодах	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 10. Ринок монополістичної конкуренції Мета: аналіз особливостей ринку монополістичної конкуренції, його різних моделей, процесу визначення ціни, обсягу виробництва та рівноваги	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 11. Олігопольна структура ринку Мета: аналіз особливостей ринку олігополії, його різних моделей, процесу визначення ціни, обсягу виробництва та рівноваги	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 12. Похідний попит Мета: аналіз ринків факторів виробництва, їх функцій в економіці та особливості поведінки підприємства – покупця факторів виробництва	7	2	2	–	–	3	7	–	–	–	–	7
Тема 13. Ринок праці Мета: аналіз ринку праці, його функцій в економіці та особливості поведінки учасників	6	1	1	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 14. Ринок капіталу Мета: аналіз ринку капіталу, його функцій в економіці та особливості поведінки учасників	6	1	1	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 15. Економічна ефективність та добробут Мета: аналіз сукупної ефективності конкурентних ринків та ефекту зворотного зв'язку	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 16. Держава в мікроекономічній теорії: зовнішні ефекти та суспільні блага Мета: аналіз регулюючих дій уряду, які розв'язують проблеми фіаско ринку	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Разом за ЗМ 2	67	16	16	–	–	35	67	4	2	–	–	60
Усього годин	120	30	30	–	–	60	120	8	4	–	–	108

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів складається з двох компонентів:

1. *Основний* – передбачає засвоєння навчальної програми відповідно до цілей навчання та змісту матеріалів у окремих темах і модулях у обсязі, який дасть можливість позитивного виконання таких видів робіт:

- теоретичні виступи із наведенням практичних прикладів на семінарсько-практичних заняттях;
- робота з тестами;
- тлумачення відповідей на завдання „правильно-неправильно”;
- розв'язування задач;
- написання модульних контрольних робіт;
- виконання завдань під час проходження підсумкового контролю у вигляді іспиту.

2. *Додатковий* – це творче завдання, яке виконується за результатами вивчення другого модуля і являє собою мікроекономічне дослідження ринку певного конкретного блага або ресурсу. Дане дослідження здійснюється за такими напрямками:

- основні учасники (продавці та покупці на ринку);
- оцінка ринкових часток основних учасників і розрахунок показників концентрації ринку;
- описання основних властивостей продукту чи ресурсу, який виступає об'єктом купівлі-продажу на ринку;
- характеристика рівня розвитку основних форм нецінової конкуренції: торгових марок і торгових знаків, диференціації продукту, реклами;
- оцінка рівня та методів контролю за цінами;
- визначення можливих бар'єрів для виходу на ринок.

Виконання основного компонента обов'язкове для всіх студентів, оскільки воно є основою отримання тієї загальної кількості балів, яка відповідає позитивним оцінкам. Творче завдання з додаткового компонента оцінюється максимум у 15 балів і призначене для студентів, які бажають вивчати дисципліну в більшому обсязі, ніж це передбачено програмою.

6. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

Під час навчальних занять використовуються традиційні та інтерактивні методи навчання:

- лекція-візуалізація;
- проблемна лекція;
- семінар-дискусія;
- семінар-діалог;
- виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- робота з тестами;
- проектна діяльність з використанням мультимедіа;
- ділові ігри;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- відповіді студентів під час практичних занять;
- модульні контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків відповідно до норм чинного податкового законодавства; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Максимальна оцінка знань здобувача під час навчальних занять за кожну тему наведена в таблиці.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																	Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів	
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2									40	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МКР	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16			МКР
3	3	3	3	3	3	3	9	3	3	3	3	3	3	3	3	3			3

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література - основна

1. Базилевич В., Лук'янов В., Писаренко Н., Квіцинська Н. Мікроекономіка: Опорний конспект лекцій. К.: Четверта хвиля, 1998. 248 с.
2. Економічна теорія: Курс лекцій / За ред. Комарницького І.Ф. Чернівці: Рута, 2006. Теми 4 і 13. 280с.
3. Економічна теорія: навч. посіб. для студ. неекон. спец. вищ. навч. закл. /За ред. З.І.Галушки. Вид. 3-тє, доповн. Теми 4,13. Чернівці: ДрукАрт, 2012. 350с.

4. Кириленко В.І. Мікроекономіка: Навч. посібник для студентів економ. спец. вузів. К.: Таксон, 1998. 334 с.
5. Косік А.Ф., Гронтковська К.Е. Мікроекономіка: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 416 с.
6. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти: у 2-х ч. / С.Будаговська, О.Кілієвич, І.Луніна та ін.; За заг. ред. С.Будаговської. К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 517 с.
7. Сторощук Б.Д., Саєнко О.С. Мікроекономіка. Модульна програма. Чернівці: Рута, 2007. 43с.
8. Сторощук Б.Д., Саєнко О.С. Мікроекономіка. Практикум. Чернівці: Рута, 2007. 84с.
9. Сторощук Б.Д. Формальна мікроекономіка: навчальний посібник. Чернівці: Друк Арт, 2018. 192с.
10. Сторощук Б.Д. Роль класичних теорій у методології моделювання процесів ціноутворення. Сучасні інформаційні технології в економіці та досвід їх використання в навчальному процесі. Матеріали Всеукраїнської школи-семінару. Чернівці: ТОВ „ДрукАрт”, 2008. С.132-134.
11. Сторощук Б.Д. Тлумачення природи економічних суб'єктів. Економіка в школах України. 2009. березень, № 3(52). С.2-5.
12. Сторощук Б.Д. Формальна мікроекономіка. (Предмет і метод мікроекономіки. Попит і пропозиція, їх взаємодія). Економіка в школах України. 2009. серпень № 8(57). С.13-18.

8. Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Міністерство розвитку громад та територій України URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/about-min/>
4. Міністерство економіки України. URL: [http:// https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA](http://https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA)
5. Офіс реформ Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/uryad-ta-organi-vladi/ofis-reform-kabinetu-ministriv-ukrainu>